

USPJEŠAN I ZADOVOLJAN UČITELJ

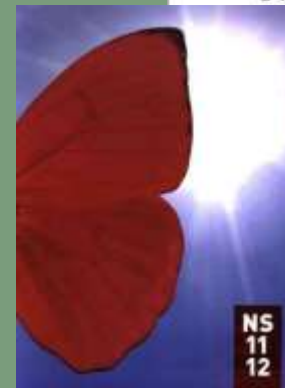
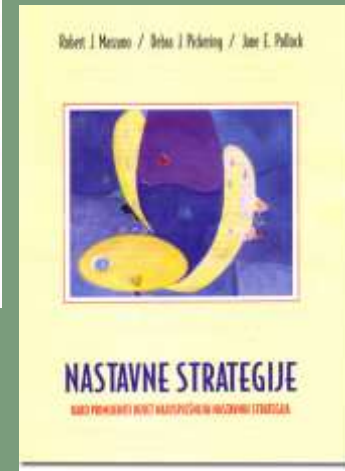
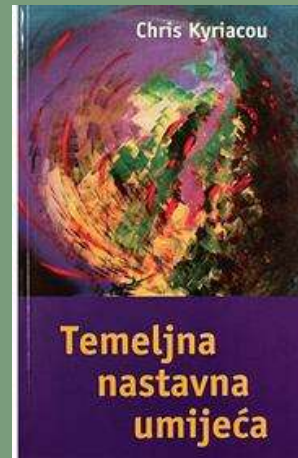
Smjernice za rad na sebi

Pripremila Tina Varat,
Pedagoginja i edukacijska rehabilitatorica
u Češkoj osnovnoj školi Josipa Ružičke Končanica

Izvori:

- Temeljna nastavna umijeća (C. Kyriacou)
- Nastavne strategije (R. J. Marzano)
- Emocionalna pedagogija (D. Chabot)
- Nastavnički suputnik (J. Finger i B. Ilanford)

Kako jačati svoju nazočnost u
razredu te steći utjecaj i
autoritet

Odredite jasna pravila ponašanja

- S učenicima na prvom školskom satu izradite pravila ponašanja.
- Odredite sankcije za njihovo kršenje.
- Učenicima jasno dajte do znanja što od njih očekujete.
- Upoznajte ih s vašim stilom poučavanja.
- Upoznajte ih s kriterijima ocjenjivanja.

Budite svjesni odakle izvire vaša moć

- Moć može biti osobna (proizlazi iz karizme, obrazovanja i iskustva) i položajna (proizlazi iz položaja i autoriteta kao nastavnika).
- U prošlosti je statusna moć bila dominantna u razredu, posebno ona tipa prisile.
- Danas se nastavnikov autoritet postiže njegovim pristupom učeniku, njegovom osobnošću, stručnošću i znanjem.

Pokažite samopouzdanje

- Ako izgledate samopouzdana, lakše ćete uvjeriti druge kako znate o čemu govorite.
- To podrazumijeva podrobno planiranje i jasnu sliku o tome što treba prikazati, kako i zašto.

S učenicima utvrdite značenje neverbalnih signala

- Učenici bi trebali znati što želite od njih a da vi ne morate mnogo reći.
- Umjesto prekidanja nastave kako biste nešto rekli, koristite govor tijela ili kratka upozorenja.
- S učenicima utvrdite značenja gesta koje ne zahtijevaju objašnjenje riječima (na primjer blagi pljesak rukama, ruke na bokovima, ozbiljan pogled, prst u zraku).

Krećite se učionicom

- Ako se ne krećete dok govorite, mogu vas smatrati dosadnim, krutim i tromim.
- Pokažite svoju tjelesnu nazočnost u razredu.
- Krećite se tiho, pozitivno i promišljeno.
- Duhovit i živahan stil poučavanja osvaja pozornost učenika, čini gradivo zanimljivijim i olakšava učenje.

Pratite što se događa u razredu

- Nastavnik uvijek mora znati što se događa u učionici kako bi odlučio o sljedećem najboljem potezu.
- Provjerite ima li „mrtvih kutova“ u vašem pogledu na učionicu.
- Dok učenici rade na svojim mjestima, recite nešto o napretku pojedinih učenika stojeći iza njih. Tako se u učeniku stvara predodžba da ste u svakom trenutku prisutni.
- Proces praćenja razreda ne bi trebao biti igra mačke i miša usmjerena otkrivanju učenika “prekršitelja”.

Aktivirajte učenike

- Ne dozvolite da učenici budu pasivni.
- Zadatak zadajte na ploči, dajte učenicima nekoliko trenutaka da ga samostalno riješe (za to vrijeme cirkulirajte po razredu) i tek tada ga zajednički riješite na ploči.
- Primijetite li da su pojedini učenici odsutni duhom ili da ne rade, zazovite ih imenom, ili im priđite i položite ruku na rame.

Učite čitati govor tijela svojih učenika

- Učenici pogrbljeni na stolcu, brade oslonjene na ruke, glave na klupi, ljuljanje na stolici - to su obično znaci zasićenosti i dosade.
- Živahni razgovor, interakcija s mnogo kontakta očima, mnogo pokreta ruku i glave - to su obično znaci zanimanja i sudjelovanja.
- Stalna osamljenost i odvojenost pojedinog učenika zahtijevaju vašu reakciju.

Upamtite i rabite imena učenika

- To je poruka poštovanja na temelju koje je razumno očekivali isto, a osnovica je pozitivnog autoriteta u razredu.
- Sa svakim novim razredom što brže naučite i koristite imena učenika.

Postupajte jednako prema svim učenicima

- Poštovanje (a ne strah) je ono što želite kao temelj vaše implicitne nazočnosti u razredu što će se poboljšati ako pazite na to da jednako pravedno postupate prema učenicima, i ako postignete da vas oni percipiraju kao pravednog.

Potičite dvosmjernu komunikaciju

- Vaš pristup komunikaciji u razredu često je rezultat vašeg naučenog stila komunikacije.
- U prošlim vremenima očekivalo se da nastavnici govore, a učenici slušaju.
- Neka komunikacija bude dvosmjerna – verbalna i neverbalna.
- Pratite učenikove signale.

Uvažavajte snagu neverbalne komunikacije

- Način na koji govorite, stojite, krećete se, sjedite ili koristite izraze lica, prenosi poruke koje drugi primaju i tumače.
- Učenici uče iz svega što učinite i izgovorite, zato vodite računa da rezultati vašeg stila vođenja budu onakvi kakve zaista želite.

Znajte što govori vaše lice

 Izraz vašeg lica može otkriti mnogo o tome što mislite i osjećate - zadovoljstvo, sreću, zanimanje, koncentraciju, nestrpljivost, neslaganje, uzrujanost.

Glavni elementi neverbalne komunikacije

- kretnje: slijeganje ramenima, lupkanje nogama, prstima, treptanje očima, mimika lica i pokreti ruku
- dodir
- kontakt očima
- čekanje, korištenje stanke
- zvučni signali - gundanje, mmm, c-c-c, zviždanje, usklik čuđenja
- položaj tijela, stav

Nučite što je samosipunjavajuće proročanstvo

- Kad učenik jednom dobije etiketu, recimo, „problematičan“ ili “odličan”, povećavaju se izgledi da će postupci i stavovi prema tom učeniku zapravo pomoći da se obistini naše “proročanstvo”.
- Stvara se začarani krug u kojem smo prema “problematičnom” učeniku strogi i kritični te on gubi samopouzdanje i prihvaća sliku sebe kao problematičnog.
- Izgradite stav o djetetu koji temeljite na objektivnoj procjeni, a ne subjektivnom dojmu.

Prihvatite osobnost svakog učenika

- Svaki učenik je individua s pozadinom koja je često nastavniku nevidljiva (odnosi u obitelji, ne/podrška od strane roditelja ili vršnjaka, karakter, emocionalna ne/stabilnost...)
- Nemojte nastojati ukalupiti učenika, već iz njega pokušajte izvući najbolje.
- Potaknite ga da stekne samopouzdanje.
- Nemojte “loviti” učenika u neznanju.

Pomozite učeniku, a ujedno sebi

- U nastavnom gradivu uvijek ističite ono što je bitno.
- Potičite učenike na korištenje udžbenika.
- Provjeravajte kontinuirano.
- Ocjenjujte bitno.
- Zadajte domaće zadaće i redovito ih provjeravajte.

Pomozite učenicima s teškoćama u razvoju

- Uvijek pripremite materijale za učenike s prilagođenim programom.
- Pristupajte im individualno.
- Naučite kako pristupiti učeniku s hiperaktivnošću, disleksijom, disgrafijom.
- Dajte im mogućnost da svoje znanje izraze na njima adekvatan način.
- Pohvaljujte i najmanji napredak.

Suradujte sa stručnim suradnicima

- Proučite učenikovo rješenje o primjerenom obliku školovanja.
- Jasno razlikujte individualizirani pristup od prilagođenog programa.
- Upoznajte se s učenikovom anamnezom (prilike kod kuće, zdravstvene teškoće...).
- Ukoliko je potrebno, potražite pomoć stručnog suradnika u izradi prilagođenog programa ili pomoć u obliku individualnog rada s učenikom.

Pomozite učenicima s poremećajima u ponašanju

- Provjerite pozadinu učenikova ponašanja.
- Pristupite mu individualno.
- Poradite na prihvaćanju učenika u razrednom kolektivu.
- Nasamo razgovarajte s učenikom, dajte mu do znanja da vjerujete u njega.
- Pohvalite napredak.
- Zadajte učeniku posebne zadatke u čijem će se rješavanju osjećati uspješno.

Potičite učenike na aktivno sudjelovanje

Potičite ih na:

- postavljanje pitanja
 - kreativna rješenja
 - promišljanje
 - povezivanje sa životom
 - rad u timu
- Uspostavite atmosferu podrške.

Otkrijte zašto učenici ne pitaju

Razmislite zašto učenici toliko oklijevaju pitati.

- Ne znaju što pitati jer nisu pratili nastavu.
- Ne znaju kako postaviti pitanje.
- Smatraju kako će zbog postavljanja pitanja izgledati “glupo“ u očima vršnjaka - posebno ako nastavnikova reakcija potvrdi ovu percepciju.
- Pojedini učenici smatraju da nije “cool“ aktivno surađivati s nastavnikom postavljajući pitanja.
- Većina učenika je pasivna.

Pronađite vremena za pitanja učenika

- Neka postavljanje pitanja bude dio svakog nastavnog sata.
- Poticanje učenika na smišljanje pitanja kao dijela svakodnevnog procesa poučavanja i učenja prenosi učenicima poruku kako od njih očekujete da budu više od običnog “primatelja” informacija.

Potaknite učenika na postavljanje pitanja

- Nakon izlaganja učenicima dajte stanku i upitajte ih: “Ima li pitanja?”
- Na pitanja učenika odgovarajte zanimljivo i poticajno.
- Pripazite – komentari tipa: “To nema izravne veze s našom raspravom” ili “Odgovor na to nalazi se u udžbeniku” mogao bi navesti učenika na pomisao kako više volite učenike koji ne pitaju.
- Iskažite entuzijazam i poštovanje prema učenicima koji postavljaju pitanja.

Oplemenite svoj život i
nastavu optimizmom i
humorom

Spoznajte vrijednost humora za vlastitu dobrobit

Istraživanja pokazuju da humor

- oslobađa od stresa
 - ublažava napete situacije
 - motivira druge
 - vraća ravnotežu
 - promiče povjerenje i povezivanje s drugima
 - otkriva našu ljudskost
 - nudi nove perspektive
- Osobe sa smislom za humor bolje rade, kreativnije su, manje krute i spremnije iskušati nove zamisli i metode.

Koristi od humora u razredu

- ❑ Kriva predodžba da nastavnik mora biti ozbiljan i strog.
- ❑ Humor može učenike probuditi iz obamrlosti i pasivnosti.
- ❑ Pojačava volju za učenjem, olakšava usvajanje znanja, potiče otvorenu atmosferu i timski duh, povećava stvaralaštvo, pomaže u usvajanju nastavnog gradiva te smanjuje stres i napetost.

Načela korištenja smijeha u učionici

- Pazite da humor ne bude gubljenje vremena.
- Nikad ne koristite šalu na štetu učenika.
- Smijte se **s** učenicima, a ne učenicima!
- Šale neka budu ukusne i bezazlene - učenici bi ih mogli prepričati kod kuće.
- Dajte jasno do znanja kako su u učionici dobrodošle samo društveno prihvatljive šale.
- Učenici moraju znati kad je vrijeme prestati s šalama i vratiti se u „normalno“ stanje.

Unaprijedite svoj
profesionalni lik

Budite pozitivan komunikator

- Uvijek vodite računa o tome što govorite i kako to govorite.
- Neka vaše poruke budu pozitivno usmjerene.
- Zvučna ili video snimka vašeg rada može vam mnogo otkriti o vama.
- Dosadni monotoni govor, nazalni izgovor, poštapalice (“hm“, “ovaj“) ili neispravan izgovor riječi doprinosi negativnom osobnom dojmu.

Razvijajte bitne interaktivne kvalitete

- Budite srdačni i iskreni.
- Ostavite dojam povjerenja.
- U razgovoru izgovarajte ime druge osobe.
- Pokažite zanimanje za ono što govori druga osoba.
- Poštujte osnovna pravila uljudnosti i bontona.

S kolegama uvijek primjenjujte profesionalni pozitivan stav

- Vodite računa da je vaše ime uvijek povezano s čestitim, moralnim ponašanjem.
- Trudite se razvijati dobre osobne odnose.
- Pokažite razumijevanje, osjećajnost, povjerenje, poštovanje i stručnost.
- Taktično objelodanite svoje vještine i postignuća.
- Priznajte osobne greške.
- Nemojte javno kritizirati nadređenog ili kolegu.
- Iskoristite svaku mogućnost pokazivanja da ste dobar timski igrač.

Razmislite kakav dojam ostavljate na druge

➤ Ja sam...?

☞ kreativan i inovativan

☞ tradicionalan

☞ pažljiv, brižan, suosjećajan

☞ stručan

☞ dobar organizator

☞ strog/blag

☞ ambiciozan....

☞ Zašto je to tako?

☞ Što vi mislite o sebi, a što drugi misle o vama?

Rezime

- Kontinuirano radite na sebi.
- Čitajte stručnu literaturu.
- Razvijajte pozitivne odnose s drugima.
- Pomozite učenicima da se osjećaju uspješni i sretni.
- Sve što date drugima, vratit će vam se dvostruko.

